

od sebe kaj dobrega spomni in po svojem izpelje. Prosta dobra dela so višje cene od vseh drugih.

Obvarovati je pa tudi treba mladost tužnosti, posebno pa tiste otroke, ki so k tem nagnjeni; k temu so pripravne razveselivne igre, primerne družbe, petje, godba in vse, kar zamore razveseljevati otroke. Draga mladina! le imej svoje nedolžno veselje, nočemo ti ga kvariti; prezgodaj še boš zagledala britkosti in razgraje resnobnega življenja.

H koncu ne moremo in ne vemo boljšega povedati, kakor so rajnki župnik Vertovec v svoji knjigi »Kemiji«, sporočili: »O dragi očetje in matere! čujte nad slabim nagnjenjem svojih otrok; nikar in nikakor jim tega ne dovolite, kar z gerdo, z jezo ali s togoto prašajo; ali se ne spodobi, da bi bili otroci staršem in ne starši otrokom pokorni? Izredite si iz njih po vkrotenji njih slabih nagnjenj angelčke v svoje veselje in v njih srečo, ne pa, jim berzdo puščate, hudobe v svojo žalost in sramoto, in njim v veliko nesrečo«.

Ni na celem svetu ljubšega
Od mladine nježnega srcá.

Po Nimajerji in drugih
spisal P. Cebin.

Pomenki *o slovenskem pisanji.*

XXXVII.

T. Pretresovala sva doslej mnenja nekterih učenjakov v začetku in začetnikih glagolic in cirilice. Miklošič kaže, da je Ciril pri Slovenih že našel neko pisavo, katero je porabil, iz gerške doversil in za slovenski jezik prav modro vravnal, in ta je tedaj glagolica.

U. Cirilica je pa skor vsa gerška: tudi po vnanje bolj doversena in razločna od glagolice, katero bode, ako se sklenejo kdaj Slovani v pisanji, menda popolnoma pregnala.

T. Kakor se cirilska pisava ravna po gerški, tako se vjema staroslovenski jezik tudi z gerškim, kateri mu je bil rojak, podlaga in izgled v olikovanji in obrazovanji.

U. Kako mi je to razumeti?

T. Oba sta iz tistega razreda, sta si torej v rodu, rojaka. — Podlaga je bil gerški slovenskemu, ker so prvi njegovi pisatelji ravnali se po gerških virnikih, po katerih so spisali prve slovenske obredne in sicer cerkvene knjige. —

Izgled mu je bil, ker so slovenski pisatelji posnemali, kar so mogli, gerški jezik v njegovih oblikah in mnogoverstnih izrazih.

U. In gerški jezik je lep in bogat!

T. I slovenski je bogat, prav bogat v koreninah in končnicah, ter silo gibčen, in tedaj prav zmožen sprejemati v se lepoto in bogastvo gerškega jezika.

U. Torej piše učeni Schlözer o staroslovenskih prestavah: „Ko sem bral legende in prestave cerkvenih očakov v slovenskem jeziku, stermel sem nad bogastvom, krasoto in krepkostjo njegovo v glasu in izrazih“.

T. To je tudi vzrok, da je staroslovenski jezik dobil tako močno deblo, da mu po toliko in tolikih viharjih rast ni minila, temuč da so mu vcepljene bile nove mladike, iz katerih so se razrastle krepke veje na lipi slovanski, kakor poje zdaj že ranjki — da bi bil res v raju! — ranjki Znojemski:

Vender deblu rast ne mine,
Terdne le so korenine;
Vcepljene so mu novine,
Da njegovo ime ne zgine.

XXXVIII.

U. O imenu, katero je imelo najprej deblo, krepko vzraslo na terdnih z gerškimi vzajemnih koreninah, sva se že dokaj pomenkovala; kaži mi sedaj nekoliko, ktere in kakošne novine so mu bile vcepljene pri raznih slovanskih rodovih, ali vsaj pri nas Slovencih!

T. Ime kaže imenje. Pervo ime je tudi pravo. To pa so pozno spoznavati jeli mnogotero razklani slovanski rodovi, in spoznali so za prav še le v sedanjem veku. Po imenu so jeli spoznavati staro svoje imenje, katero si zdaj razni razno lastijo.

U. Sej imajo do tega tudi razne pravice, kolikor je razviditi iz dosedanjih pomenkov.

T. Krepko je bilo deblo samo na sebi, terdne korenine je imelo, in pomagalo mu je v rasti tudi to, da ga niso nagloma pustili vsi, temuč polagoma, in tako se ga poprijemajo sedaj spet polagoma, dokler se ga poprimejo na zadnje vsi, se vé da vsak po svoje.

U. In tako cepijo tudi, kaj ne, vsak po svoje? Eni v

sklad ali precep, eni v za kožo, eni v zavezo, drugi s popkom ali z očesom, spet drugi z nakladom! Kako cepijo pač Slovenci, kdaj so pričeli, in kako se jim kej delo speši?

T. Save, Drave so bregovi,
Kjer se mladi cep gotovi,
V mesto starih so glasovi
Zdaj prišli slovenski novi.

U. Mladi cep je mlada ali nova slovenščina.

T. Kodar bivajo Slovenci, ondod se gotovi mladi cep, in dokler jezik živi, se spreminja. Starajo in zgublajo se mu besede, zginjajo in spreminjajo se njih oblike in premembe, celó na mesto starih glasov prihajajo novi. Da o družih ne govorim, omenim le staroslovenskih nosnikov in polglasnikov, katerih nima vsih nova slovenščina, in jih še zaznamovati ne more v svoji sedanji pisavi.

U. Očitajo nam, da se je res zeló spremenila, in da ji ni znati, da je bila v tako tesni zvezi z nekdanjo.

T. Kdor vé in zna, koliko uim je preterpela naša slovenščina od spočetja do svojega sedanjega stanú: se temu ne čudi. Čudi pa se, da ni umerla popolnoma, marveč da se je dobro prijela, lepo pomladila, da krepko poganja, cvetè in obeta dokaj blazega sadú. Stara je vez, ki nas veže nerazrušljivo že od starodavnih časov, in ta je — naša govorica. „Kaj moremo posebno kranjski Slovenci zato“, piše O. Ladislav, „da smo mejaši ali Krajci, da so nas na kraj potisnili, od naroda — slovenskega — se zato vendar ločili nismo. Le nerazrušljivemu jedru slovenščine gre hvala, da je mnoge uime niso zaterle. Kranjska dežela je cesta v Italijo; pred so derli Rimljani po njej v podonavske okrajine, potem pa drugi narodi v Italijo in teptali po njej. Kaj čuda, da se je marsikaj spremenilo, ali jezik in narod je ostal slovenski kot „monumentum perenne“.

Koristne reči.

Rastlinsko življenje.

Naj imenitnejša barva v rastlinstvu je zelena. Skoz mikroskop se vidi, da se zbira ta barva v podobi soka v majhnih pregradkih (Zellen.) Rastlinoslovec imenuje ta sok: rastlin-